

**Upravljanje kvalitetom
proizvoda I - druga
nastavna jedinica / Uvod u
QM**

**Prof. dr Vidosav D. Majstorović,
dipl.maš.inž.
Mašinski fakultet u Beogradu**

Uvod u QM organizacije

- Nauka o kvalitetu ima više oblasti
- Najvažnija je teorija kvaliteta proizvoda jer su iz nje razvijene sve ostale teorije o kvalitetu (organizacije, korporacije, društva, ...)
- Kvalitet proizvoda - ključna karakteristika kompetitivnosti organizacije (lokalne, nacionalne, granske, globalne, ...)

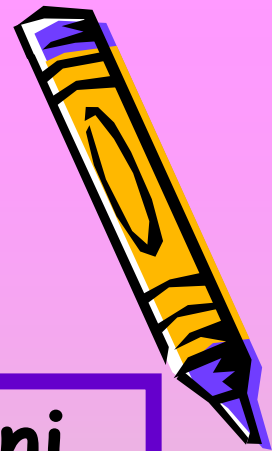
Uvod u QM organizacije - nastavak

- Kvalitet kao globalni fenomen današnjice:
  - Svetski (worldwide) prilaz - globalizacija
  - Društveni - obuhvata sve segmente društva (od pojedinca do države)
  - Konkurentska dimenzija (osnovni element opstanka na globalnom tržištu)

Uvod u QM organizacije - nastavak

- Kvalitet je danas najvažniji tržišni faktor i glavni element konkurentnosti
- Perfekcija i izvrsnost postaju standardi (kvaliteta), a ne izuzeci
- Škart se izražava sa ppm i ppb
- Od 4/10 do 9/10 kupaca - kvalitet

Uvod u QM organizacije - nastavak

- Kvalitet kao složena kategorija:
  - Atribut u poređenju sa drugim proizvodima / proizvođačima
  - Kvantitativna mera proizvoda
  - Osećaj za želje korisnika
  - Ostvarivanje zadatih tolerancija
  - Visoke performanse (kvaliteta) i prihvatljiva cena
  - Imidž kvaliteta (estetika, ugled, reputacija, ...)

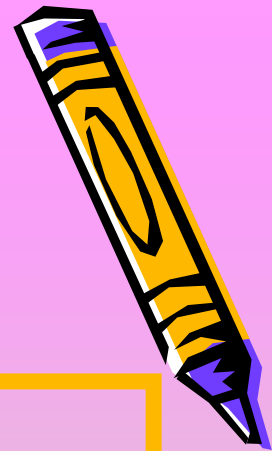
Uvod u QM organizacije - nastavak

- **Aktuelne definicije kvaliteta**
  - Posao menadžmenta broj 1
  - Nije ono što mi mislimo da jeste
  - To je stvar svih nas (u organizaciji)
  - Kvalitet danas - poslovi za sutra
  - Maraton a ne sprint
  - Upravlјati kvalitetom jer će nekvalitet upravljati nama
  - Kavalitet je poslovni stil i kultura rada firme i svakog njenog člana

Kvalitet kao integracioni faktor organizacije

- Marketing - specificirani zahtevi kupca
- Istraživanje i razvoj - performanse proizvoda nulte serije
- Projektovanje - ugradnja performansi za redovnu proizvodnju
- Tehnologija - ostvarivanje, tehnološkim putem projektovanih performansi
- Priprema proizvodnje - kvalitet pripreme dokumentacije, mašina, alata, ... za redovni proces proizvodnje
- Nabavka - kvalitet ulaznih materijala, polufabrikata, komponenti, ...
- Proizvodnja - ostvarivanje tolerancija definisanih tehničko-tehnološkom dokumentacijom ...

Kvalitet kao integracioni faktor organizacije - nastavak

- Funkcija kvaliteta - QA, prijemna, procesna, završna kontrola
- Prodaja - isporuka, servis, održavanje, reklamacije kupaca, ...
- Finansije - troškovi, dobiti (popravke, povećanje broja kupaca, ...)
- Kadrovi - novi proizvodi, znanja, ...
- Menadžment - problemi / uspesi u svim prethodnim funkcijama

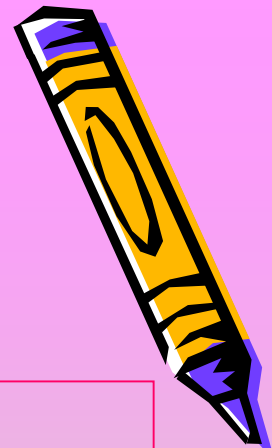
Kvalitet kao integracioni faktor organizacije - zaključak

- Kvalitet nije stvar samo jedne funkcije
- Sinhronizovani rad svih funkcija prema jasno utvrđenim zadacima (QMS)
- Kvalitet se ostvaruje van proizvodnje (samo 20 % problema se javljaju u proizvodnji)
- Za kvalitet su odgovorni svi (funkcije, zaposleni)

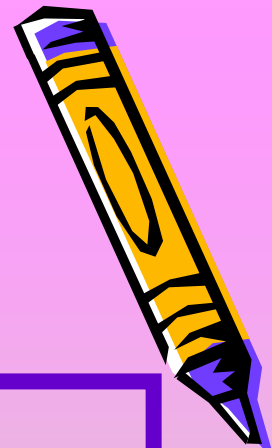
Kvalitet kao integracioni faktor organizacije - zaključak

- Petlja kvaliteta :
  - Marketing i istraživanje tržišta (K1)
  - **Razvoj, projektovanje proizvoda i tehnologija (K2)**
  - Nabavka
  - Priprema proizvodnje
  - **Proizvodnja (K5)**
  - Kontrolisanje, merenje i ispitivanje (K6)
  - Pakovanje i skladištenje
  - Distribucija i prodaja
  - Instalisanje i puštanje u pogon
  - **Ekspluatacija i održavanje (K10)**
  - Isključenje iz upotrebe (K11)

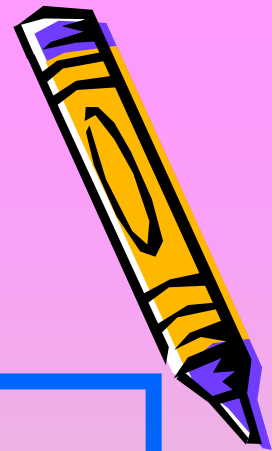
Kvalitet kao integracioni faktor organizacije - zaključak

- Kompleksna funkcija kvaliteta:
  - $K = f (K1, K2, \dots, K11)$, pri čemu je:
 $K = \text{suma od } 1 \text{ do } 11 K_i$, što je manje ili jednako 1
  - Pojedinačne funkcije (K_i) su takođe složene kategorije
  - Najvažnije: $K2, K5$ i $K10$, sa inženjerske tačke gledišta

Definicija kvaliteta proizvoda - inženjerska

- Obuhvata tri nivoa:
  - **Prvi** - karakteristike kvaliteta (x_i)
  - **Drugi** - pojedinačne funkcije (K_i)
  - **Treći** - kompleksni kvalitet proizvoda (K)

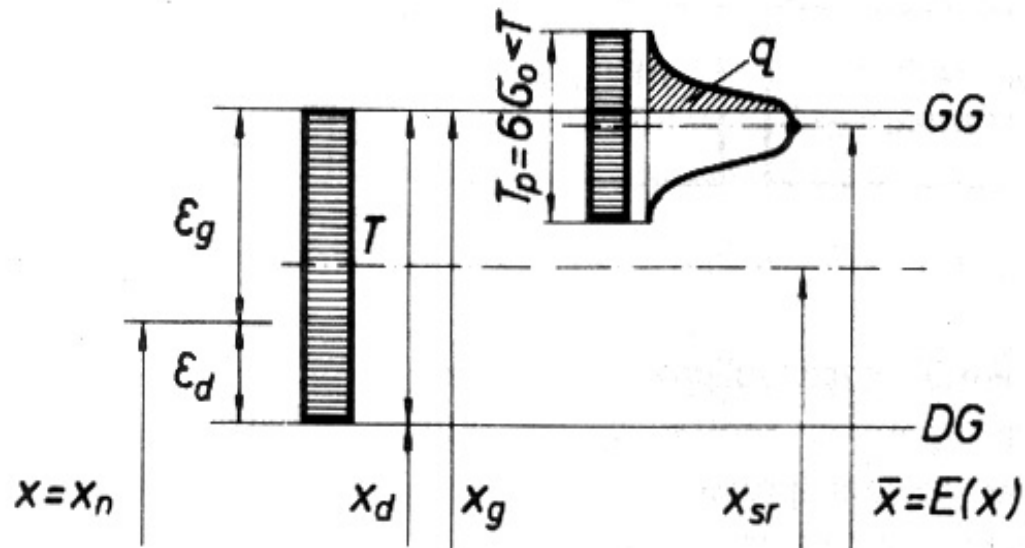
Definicija kvaliteta proizvoda preko karakteristika kvaliteta

- Skup obeležja (karakteristika) proizvoda koje definišu njegovu:
  - Upotrebnu vrednost, pogodnost ili prikladnost za upotrebu
  - Funkcije koje treba da izvrši proizvod
  - Namena koju dati proizvod ima, slika 1.4

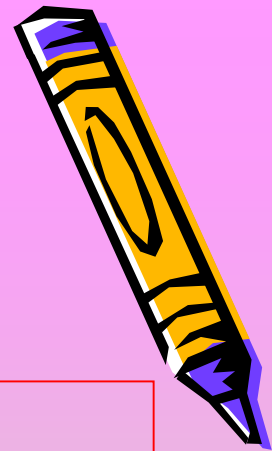

Slika 1.4 UKK

Sl. 1.4. Upravljanje kvalitetom komformnosti svodi se, u prvom redu, na usklađivanje odnosa širina tolerancijskog polja T i prirodnog polja T_p disperzije svih osnovnih karakteristika kvaliteta

Pregled i definicije osnovnih karakteristika kvaliteta

- **Klasifikacione karakteristike**
  - Pripadnost nekoj klasifikacionoj grupi (klasa tačnosti mernog pribora - A, B, C, D)
- **Funkcionalne karakteristike**
  - Tražene osobine nekog proizvoda (mašina alatka - tip operacije, tačnost, ...)
- **Konstruktivske karakteristike**
  - Osnovna projektna koncepcija i koncepcijsko rešenje (izrada projekta, formiranje modela, analiza svojstava modela, usavršavanje konstrukcije)

Pregled i definicije osnovnih karakteristika kvaliteta - nastavak

- Tehnološke karakteristike
  - Tehnologija i efikasnost tehnologije izrade proizvoda (režimi obrade, tehnologičnost, ...)
  - Tehnološke konstrukcijske karakteristike (dimenzije, oblik, kvalitet obrađene površine, ...)

Pregled i definicije osnovnih karakteristika kvaliteta - nastavak

- Ekonomske karakteristike (vreme izrade, troškovi izrade, ...)
- Karakteristike pouzdanosti (bezotkaznost, trajnost, popravljivost, gotovost)
- Karakteristike unifikacije i standardizacije (zamenljivost delova / sklopova, ..
- Ergonomske karakteristike (higijenske, antropološke, fiziološke, psihofiziološke, ..
- Estetske karakteristike (estetski izraz, savršenstvo izrade, ...
- Transportabilne karakteristike (u prostoru i vremenu)
- Karakteristike bezbednosti (sigurno korišćenje)
- Patentno pravne karakteristike (intelektualni kapital)

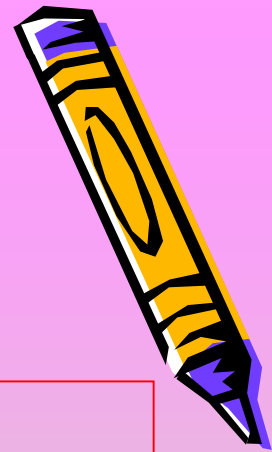

Podela karakteristika prema važnosti

- Vrlo važne kk (zavisí funkcija, osobine i vek proizvoda)
  - Proizvod neupotrebljiv
  - Kontrolíšu se 100% procedurom (rede statistíckim uzorkom)
  - Nisu zadovoljile kriterijume kvaliteta - odbija se cela serija

Podela karakteristika prema važnosti - nastavak

- Važne kk (zavisí funkcionalnost, osobine i trajnost proizvoda, ali njihovim prekoračenjem ne postaje proizvod neupotrebljiv - već mu opada kvalitet
  - Ispitivanje se vrši statističkim metodama (ozbiljno i programirano ispitivanje)

Podela karakteristika prema važnosti - nastavak

- Manje važne kk (prekoračenjem tolerancija se vrlo malo smanjuje kvalitet proizvoda)
  - Njihova kontrola zavisi od karaktera (postojanja ili nepostojanja) standarda, propisa ili zahteva za specifikacijama
  - Tolerancije slobodnih mera

Podela karakteristika prema važnosti - nastavak

- Nevažne kk (nemaju uticaja na kvalitet proizvoda, ali mogu umanjiti estetski izgled)

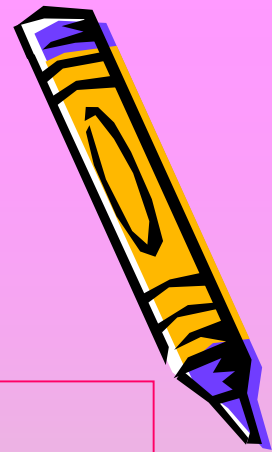

Podela karakteristika prema složenosti

- KK se dele na: elementarne i kompleksne
- Elementarne - definišu se na crtežu / dokumentaciji (tolerancija, ...)
- Kompleksne - skup dve ili više elementarnih (tolerancija položaja, ...)

Metodi identifikacije kk

- U kvalimetriju se koriste tri metoda za identifikaciju vrednosti kk a time i nivoa kvaliteta proizvoda:
  - Eksperimentalni metod
  - Analitički metod
  - Anketni metod

Kategorizacija faktora i kk

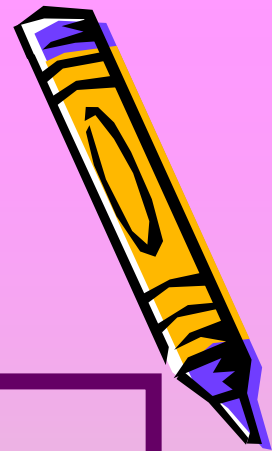

- U nauci o kvalitetu se koriste metodi disperzione analize za određivanje:
  - Signifikantnosti (značajnosti, uticaja)
  - Stepenu interaktivnosti skupa faktora na karakteristike kvaliteta jedne na drugu
- Disperzionom analizom se skup faktora / kk deli na dve grupe:
  - Prva koja ima uticaj na kvalitet - signifikantni faktori
  - Druga čiji uticaj na kvalitet nije bitan (nesignifikantna grupa)
- Posle selekcije na grupe sledi rangiranje (iz prve grupe) kk po stepenu uticaja na kvalitet proizvoda

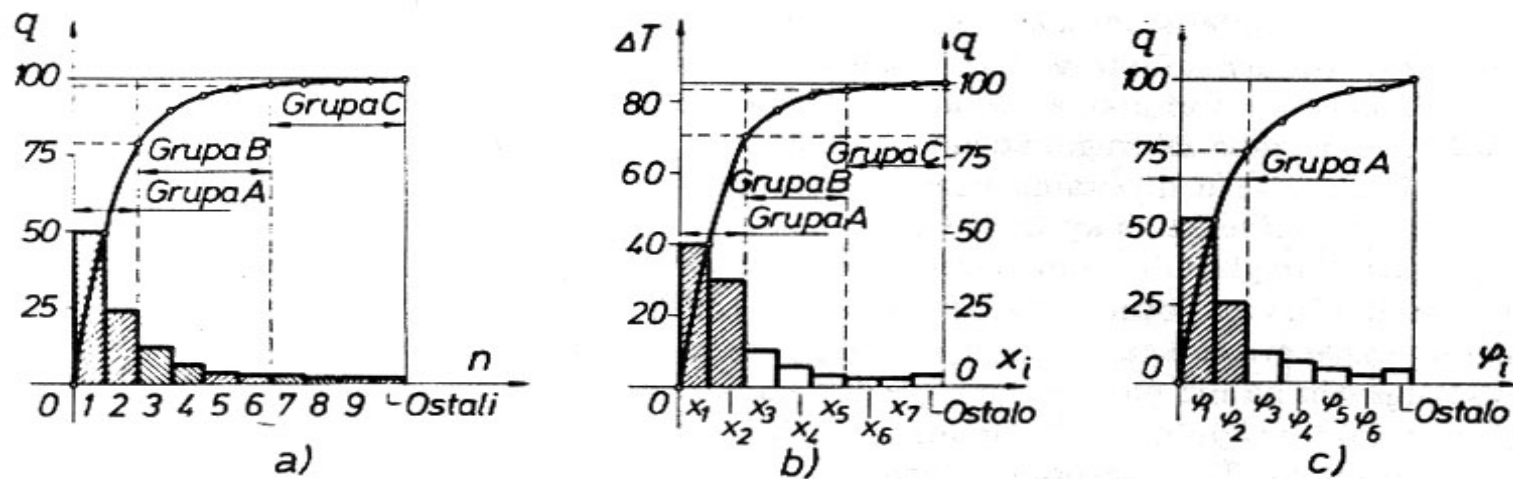
Neke metode rangiranja kk

- Pareto metod
  - Italijanski ekonomista (1845 - 1923. god.)
  - Formiranje tri grupe (A, B, C) u Pareto dijagramu
  - Primer, slika 2.4

Slika 2.4 Primer pareto dijagrama

Sl. 2.4. Primer Paretovog dijagrama (x_1 – niska vrednost spoljašnjeg prečnika, x_2 – naslaga na sečivu alata, x_3 – odstupanje od oblika, x_4 – visoka vrednost koraka zavojnice, x_5 – zaostala tamna mesta, x_6 – iskošenje sečiva alata, x_7 – visoka vrednost unutrašnjeg prečnika, φ_1 – zastareo crtež, φ_2 – pomeren kopir, φ_3 – greške upravljanja mašinom, φ_4 – neiskusni operator, φ_5 – netačnost mašine, φ_6 – netačnost alata)

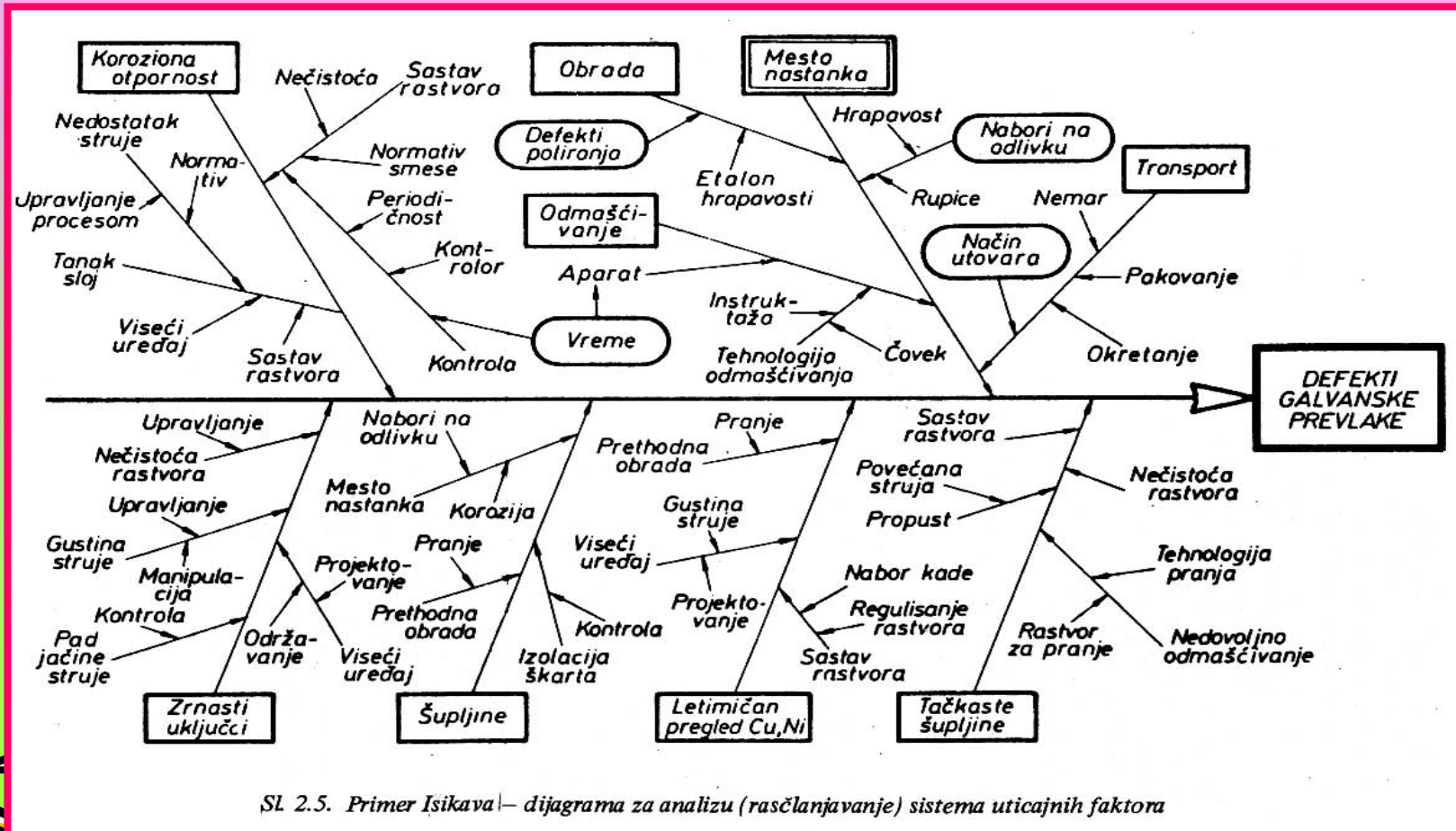
Ishikawa metod

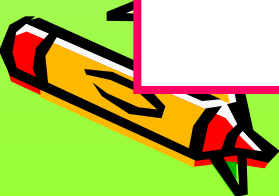
- Utvrđuju se uzročno-posledične veze između faktora i kk
- Metod prof. dr K. Ishikawe, TU, 1950
- Dijagram riblja kost
- Procedura (posledica - horizontalna linija; uzroci: kompleksni, glavni, elementarni, slika 2.5

Slika 2.5 Primer Ishikawa dijagrama

Sl. 2.5. Primer Ishikawa – dijagrama za analizu (rasčlanjavanje) sistema uticajnih faktora

Hvala Vam na pažnji !

Vaš

Prof. dr Vidosav D. Majstorović,
dipl.maš.inž.

Mašinski fakultet u Beogradu

P I T A N J A !

